

Afyon Karahisar Milletvekili Gl. Sadık Aldoğan'ın Milletvekilliği dokunulmazlığının kaldırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonlarından kurulan Karma Komisyon raporu (3/442)

T. C.

Yazı İşleri ve Sicil Müdürlüğü

Başbakanlık

Özel No. : 6/4271

6 . XII . 1949

Büyük Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Millet Partisi mensupları tarafından İstanbul'da muhtelif tarihlerde Kâğıthane, Sarıyer, Top-hane, Beşiktaş, Yenışehir ve Ortaköy semt ocaklarında tertip olunan umumi toplantılarda Hükümetin mânevi şahsiyetini alenen tahkir ettiği, Cümhur başkanının gıyabında lisanen tecavüzde bulunduğu ve kanunlara alenen sövdüğü bildirilen Afyon Milletvekili Sadık Aldoğan hakkında Anayasanın 17 nci maddesi hükümleri dairesinde gereken karar verilmek üzere Adalet Bakanlığında alınan 1 . XII . 1949 tarih ve 264/605 sayılı tezkerne örneği ile eklerinin bağılı olarak sunulduğunu saygılarımla arz ederim.

Başbakan

Ş. Günaltay

Adalet Bakanlığının 1 . XII . 1949 tarih ve 264/605 sayılı tezkeresi örneğidir

Yüksek Başkanlığa

İstanbul C. Savcılığında alınan 18 . XI . 1949 gün ve 949/532 sayılı yazıda :

Millet Partisi mensupları tarafından İstanbul'da muhtelif tarihlerde Kâğıthane, Sarıyer, Top-hane, Beşiktaş, Yenışehir ve Ortaköy semt ocaklarında tertip olunan umumi toplantılarda Hükümetin mânevi şahsiyetini alenen tahkir ettiği, Sayın Cumburbakanının gıyabında lisanen tecavüzde bulunduğu ve kanunlara alenen sövdüğü bildirilen Afyon Milletvekili Sadık Aldoğan hakkında Türk Ceza Kanununun 158 ve 159 ncu maddeleri uyarınca kovuşturma yapılmak üzere Milletvekilliği dokunulmazlığının kaldırılması talep edilmiştir.

Adı geçen savcılığın yazısı örneğiyle, hazırlık soruşturması kâğıtları, Anayasanın 17 nci maddesi hükümleri dairesinde gereği yapılmak üzere bağılı olarak yüksek huzurlarına sunulur.

Adalet Bakanı

Fuad Sirmen

Anayasa ve Adalet Komisyonlarından kurulan Karma Komisyon raporu

T. B. M. M.

Anayasa ve Adalet Ko.

Esas No. 3/442

Karar No. 24

22 . III . 1950

Yüksek Başkanlığa

Millet Partisi mensupları tarafından İstanbul'da muhtelif tarihlerde Kâğıthane, Sarıyer, Tophane, Beşiktaş, Yenışehir ve Ortaköy semt ocaklarında tertip olunan umumi toplantılarda Hükümetin mânevi şahsiyetini alenen tahkir ettiği, Cumhurbaşkanının gıyabında lisanen tecavüzde bulunduğu ve kanunlara alenen sövdüğünden dolayı suçlu sanılan Afyon Karahisar Milletvekili Gl. Sadık Aldoğan'ın Milletvekilliği dokunulmazlığının kaldırılmasına dair Başkanlığın 6 - 4271 sayı ve 6 . XII . 1949 tarihli yazısıyla iliğği dosya, İctüzüğün 178 nci maddesi gereğince adçekme suretiyle ayrılan Hazırlama Komisyonuna havale edilmekle bu Komisyonca dinlenmek üzere kendisine tebligat yapılmış ise de gelmediğinden yalnız evrak incelenerek :

1. Sadık Aldoğan'ın İstanbul'da Millet Partisinin muhtelif toplantılarında Cumhurbaşkanına gıyabında mütecavizane bir lisan kullandığı ve kanunlara alenen sövdüğü anlaşılmakta ise de bu cürümler Ceza Kanununun hükümlerine göre terhipli cezayı istilzam eden fiillerden olmaması dolayısıyla İctüzük'ün 180 nci maddesi gereğince soruşturma ve yargılamanın dönem sonuna bırakılması;

2. Yine Sadık Aldoğan'ın,

a) 7 . VIII . 1949 tarihinde Kâğıthane köy ocağında yapılan toplantıda « ... bizde de idarenin, Romanya, Bulgaristan, en mülevves tanıdığı Moskof idaresi olduğunu belirterek utanmazlar, utanmazlar.... »;

b) 13 . VIII . 1949 tarihinde Sarıyer Semt Ocağında söylediği nutukta, da «İnsan Hakları Beyannamesine imzasını koyan Halk Partisi Hükümeti vermiş olduğu sözü tutmuyor, sözünü tutmamaya biri Sovyet Hükümeti, diğeri Halk Partisi Hükümeti, bunlar bütün dünya utanmıyonlar mı? Bu memlekette millet işlerini Milli şef, onun adamları yani uşakları görüyor. « , » bu Halk Partisi hükümetleri bu iktidarı ele geçirdikleri günden beri, bu uğursuz Hükümet... »;

c) 16 . VIII . 1949 tarihinde Tophane Semt

Ocağında da : «Cumhurreisinin de hükümetinde kabahatini bu halk suratlarına vurabilir, hey utanmazlar, halka çamur gibi ekmek yediren sersem Hükümet . . . » , «Canı yanan vatandaş Allah belâsını versin bu idarenin diyebilir, Allah belâlarını versin diyoruz, evet size hakaret ediyorum....» ,

d) 30 . 8 . 1949 tarihinde Beşiktaş semt ocağında da.. «Demokrasinin birinci şartı Hükümetin millet tarafından seçilmesi demektir, şimdikiler gibi Devlet başkasının elinde bir oyuncak olurlarsa buna Hükümet değil maskaralık derler.» Efendisinden başka bir şey düşünmeyen bu Hükümet...», «bu idareye utanmadan arlanmadan demokrasi diyenlerin.» ,

e) 1 . IX . 1949 tarihinde Beyoğlu Yenışehir semt ocağında da, «bunlar abdal adamlardır, bu adamlar iktidara geçtikleri günden beri.. Sersem budala, burnunu görmekten âciz bu adamlara oy verilir mi? «Bu adamlar şimdi şefin tersi, şef de onların tersidir.»

f) 4 . IX . 1949 tarihinde Ortaköy Mecidiye ocağında da «herkesin gözü önünde bu pis diktatörlük yıkılacaktır, bu pis, menhus diktatörlüğü memleketten silip süpürmek istiyoruz, behemahal bu pis diktatörlükten kurtulacağız ;

Gibi sözler sarfettiği dosya içinde mevcut vesikalardan anlaşılması olduğu bu sözlerle Sadık Aldoğan'ın Hükümetin mânevi şahsiyetini tahkir ettiği ve Hükümetin mânevi şahsiyetini tahkir ise Türk Ceza Kanununun 159 ncu maddesine göre terhipli cezayı gerektiren cürümlerden olduğu için Anayasa ve İctüzük hükümlerine göre Aldoğan'ın dokunulmazlığının kaldırılması icabedeceği neticesine varılmış olduğu tanzim edilen bir raporla Karma Komisyonumuza arzedilmiştir.

Karma Komisyonunda, Hazırlama Komisyonunun bu raporu ve dosyadaki zabıt varakaları okunduktan ve yapılan görüşmelerden sonra Sadık Aldoğan'ın yukarda izah edilen eylemi Türk Ceza Kanununun 159 ncu maddesine giren

terhipli cezayı istilzam ettiğinden Anayasa hükümü uyarınca milletvekilliği dokunulmazlığının kaldırılması lâzımgeldiğine çoğunlukla karar verilmiştir.

Kamutayın Yüce tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Anayasa ve Adalet Komisyonlarından kurulan Karma Ko-

misyon Başkanı

Tokad

Nazım Poroy

Kâtip

Samsun

Dr. Sadi Konuk

Sözcü

Konya

Ali Rıza Türel

Afyon K.

Karara muhalifim

H. Dinçer

Balıkesir
Orgl. K. Özalp

Bursa

M. B. Pars

Erzincan

A. Fırat

Erzurum

S. İbrahimhakkıoğlu

İzmir

E. Oran

Manisa

K. Coşkunoğlu

Rize

Dr. S. A. Dilemre

Balıkesir
O. N. Burcu

Bursa

M. Erkmen

İsparta

R. Güllü

Kırklareli
Dr. F. Umay

Mardin

M. K. Boran

Tekirdağ

F. Öztark

Bursa
A. Akgüç

Denizli

N. Küçüka

Erzincan

S. Sağiroğlu

İstanbul

A. Ödül